

Anna Karlsson

Tekniska nämnden

Anna.karlsson@lund.se

Motion (V) & (C) – Vi måste prata om smågatstenen

Dnr TN 2019/0082

Sammanfattning

Ärendet innehåller yttrande över motionen "Vi måste prata om smågatstenen" från Vänsterpartiet och Centerpartiet. I motionen yrkas på en översyn av de styrdokument som berör smågatsten som gatubeläggning, samt att de gator i stadskärnan som har mycket kollektivtrafik och cykeltrafik ska läggas om.

Tekniska förvaltningen lämnar följande yttrande:

Sammantaget anser tekniska förvaltningen att smågatsten är viktig för stadsbilden och kulturmiljön i Lunds stadskärna.

De av kommunfullmäktige antagna riktlinjerna i den fördjupade översiktsplanen för Lunds stad "Värna och vinna staden" anser förvaltningen vara bra men bör kompletteras och förtydligas enligt nedan:

- ✓ Vid ombyggnader av gator som bär stor andel tung trafik och kollektivtrafik dimensioneras överbyggnaden upp för att i möjligaste mån undvika sättningar och gropighet.
- ✓ På gångytor och passager över gator används släta ytmaterial för att erbjuda sammanhängande tillgängliga stråk.
- ✓ När de större cykelstråken, som har sin sträckning i gatunätet byggs om, kan ytor med slät smågatsten med fördel anläggas för att öka komforten.

Förvaltningen föreslår tekniska nämnden att anta tjänsteskrivelsen som sitt yttrande.

Beslutsunderlag

Tekniska förvaltningens tjänsteskrivelse, daterad 6 mars 2019
Motion "Vi måste prata om smågatstenarna" daterad 8 januari 2019
Utdrag ut "Värna vinna staden", daterad 2005-10-27

2019-03-06

Barnets bästa

Beslutet påverkar barn och unga varken positivt eller negativt.

Ärendet

Tekniska nämnden ges möjlighet att yttra sig över en motion "Vi måste prata med smågatstenarna" från Vänsterpartiet och Centerpartiet. I motionen yrkas på en översyn av de styrdokument som berör smågatsten som gatubeläggning, samt att de gator i stadskärnan som har mycket kollektivtrafik och cykeltrafik ska läggas om så att de har en gatubeläggning som ger bekvämare och säkrare trafik.

Kort historik

Gatunätet i stadskärnan är från medeltiden, med smala vindlande gator som ofta möts i trevägskorsningar. Natursten som gatubeläggning i Lunds stadskärna har en lång historia. Smågatstenen som dominerar i dag har sitt ursprung från 1920- och 1930-talen. Den är därmed en relativt ung beläggning men anses ändå passa väl in i Lunds historiska miljöer.

Kommunala beslut

I den fördjupade översiktsplanen för Lunds stad "Värna och vinna staden" behandlades olika teman där parker, gator och torg var ett. Planen antogs av kommunfullmäktige 2005-10-27.

Riktlinjer för stadens golv enligt den gällande planen är:

- ✓ Markbeläggningen skall väljas så att staden är tillgänglig och användbar för alla.
- ✓ Där en tidsepok präglar såväl bebyggelsemiljö som gaturummets gestaltning anpassas markbeläggningen till denna tidsepok. I övriga fall är den estetiska bedömningen vägledande.
- ✓ I stadskärnan skall markbeläggningen bestå av natursten, företrädesvis av smågatsten i kombination med grå cementplattor.
- ✓ Äldre markbeläggningar som t ex fältsten, granithällar på trottoaren, storgatsten skall bevaras.
- ✓ Cykelstråken skall tydligt framträda för att ge god trafiksäkerhet och god orienterbarhet.

2019-03-06

Stadskärnans byggtekniska förutsättningar

Gatorna i stadskärnan vilar på gamla kulturlager som rör sig ojämnt och sättningar, gropighet, i ytan uppkommer. På de gator som bär stor del av stads- och regionbusstrafiken är det inte ovanligt med sättningar. Vilket har varit ett problem under en längre tid och som inte är direkt kopplat till val av ytbeläggning.

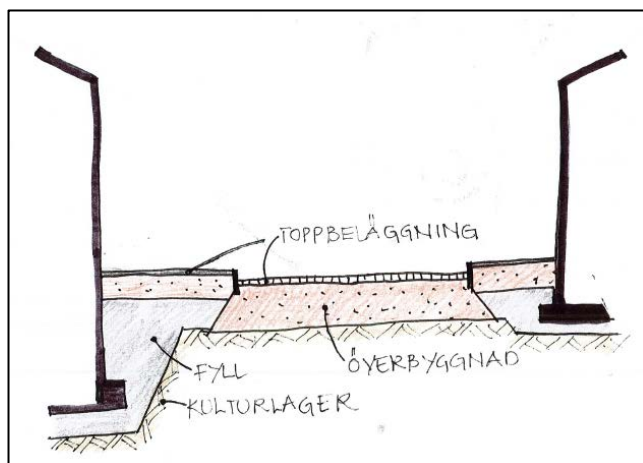

Bild. Överbyggnadens placering i väggroppen.

För att hitta en lösning på problemet har tekniska förvaltningen prövat en starkare överbyggnad vid underhåll och ombyggnader. Först ut var Clemenstorgets södra körbana, som hade stora sättningar med anledning av den stora mängden busstrafik på gatan. Överbyggnaden, med högre hållfasthet, har visat sig fungera utmärkt. I efterföljande gatuombyggnader i stadskärnan har den typen av överbyggnad använts. Till exempel på Bredgatan, Stora Södergatan och Klostergatan vid Bantorget. I takt med att gator, som bär mycket kollektivtrafik i stadskärnan, byggs om är det lämpligt att använda överbyggnaden för att undvika besvärande sättningar. Förvaltningen vill poängtera att det inte är smågatstenen som är det egentliga problemet utan överbyggnaden som är för klen i förhållande till den belastning som den utsätts för. Väljer man istället asfalt som ytmaterial, utan att väggroppen dimensionera upp, minskar inte riskerna för sättningar.

Den smågatsten som finns i stadskärnan kommer företrädesvis från svenska stenbrott. Fördelarna med smågatsten, förutom de estetiska, är att den har en lång livstid och kan återanvändas många gånger.

Tillgänglighet

Tillgänglighet för människor med funktionsvariation är viktig att tillgodose, bland annat genom sammanhängande släta gångytor. Betongplattor i kombination med obehandlad smågatsten har använts som ytmaterial på gångbanor under långa tidsperioder. På torgen i stadskärnan är det vanligt med smågatsten. På senare år har förutom betongplattor, även granithällar och släta (flamnade) smågatstenar använts på gångstråk och passager över körbanor, för

2019-03-06

att göra det med komfortabelt och tillgängligt för fotgängarna. Exempel där dessa material har använts är gångbanorna längs Östra Mårtensgatan, gångbanan längs Saluhallen på Mårtenstorget västra sidan, Klostergatan längs Bantorget.

Tre av sex etapper av det nordsydliga cykelstråket, mellan Mejeriet och Allhelgonakyrkan, har byggts ut. Stråket tillhör ett av de mest trafikerade cykelstråken i staden. Synpunkterna har varit många om att smågatstensytorna varit mindre komfortabla för cyklister. För att erbjuda släta ytor för cykel har slät (flammad) smågatsten använts, vilket har mottagits väl av cyklisterna.

Yttrande

Sammantaget anser tekniska förvaltningen att smågatsten är viktig för stadsbilden och kulturmiljön i Lunds stadskärna.

De sedan 2005 antagna riktlinjerna i den fördjupade översiktsplanen för Lunds stad "Värna och vinna staden" anser förvaltningen vara bra men bör kompletteras och förtydligas enligt nedan:

- Vid ombyggnader av gator som bär stor andel tung trafik och kollektivtrafik dimensioneras överbyggnaden upp för att i möjligaste mån undvika sättningar och gropighet.
- På gångytor och passager över gator används släta ytmaterial för att erbjuda sammanhängande tillgängliga stråk.
- När de större cykelstråken, som har sin sträckning i gatunätet, i stadskärnan byggs om, kan ytor med slät smågatsten med fördel anläggas för att öka komforten.

Förvaltningens förslag till beslut

Tekniska nämnden föreslår besluta

att översända förvaltningens tjänsteskrivelse till kommunstyrelsen.

Helene Öhrström
tf teknisk direktör

Per Eneroth
gatu chef

Beslut expedieras till:
Akten
Kommunstyrelsen